

JUSTYNA PAŁOSZ

Wrocław

FAN FICTION JAKO WSPÓŁCZESNA FORMA PUBLIKOWANIA. PRÓBA CHARAKTERYSTYKI ZJAWISKA Z PUNKTU WIDZENIA KOMUNIKACJI SIECIOWEJ

Zarys zjawiska i jego społeczny charakter. Elementy literackie i funkcjonowanie formy w fandomie. Motywacje autorów do tworzenia tekstów. Fanfik jako utwór współtworzony, oparty na zbiorowej wyobraźni.

SŁOWA KLUCZOWE: blogi, blogosfera, *fan fiction*, fandom, publikowanie sieciowe

ZARYS ZJAWISKA FANFIKCJI

Charakterystyczną cechą odbiorcy sieci Web 2.0 jest potrzeba ciągłego uczestnictwa. Oferowane przez Internet narzędzia pozwalają zaspokoić to pragnienie, otwierając przed użytkownikami różne — w tym twórcze — możliwości. Uczestnictwo stwarza również warunki do rozwoju społeczności sieciowych i zacieśniania relacji. Wszystko to sprzyja powstawaniu nowych form twórczości amatorskiej i zjawisk komunikacyjnych (na przykład portali społecznościowych, takich jak Facebook), a także rozwojowi tych już istniejących. Jednym ze zjawisk należących do drugiej grupy jest fikcja fanowska — popularnie nazywana angielskim określeniem *fan fiction* lub fanfikami. Niniejszy tekst jest wprowadzeniem do tematyki *fan fiction*, a także wyrazem zastanowienia się nad tym, w jaki sposób wnosi ona nową jakość do publikowania sieciowego. W związku z tym przeprowadzono obserwację środowiska fanów oraz analizę zawartości publikowanych przez nich treści, dzięki czemu wyróżniono poszczególne typy tekstów oraz stosowane zabiegi służące kreowaniu autorskich historii. Forma *fan fiction* jest przy tym produktem większego zjawiska — fanfikcji, która obejmuje liczne konteksty, mianowicie: powstawanie tekstów fanowskich, ich funkcjonowanie w sieci oraz

wpływ na popkulturę i rynek wydawniczy. Nie sposób mówić zatem o *fan fiction* bez odwoływania się do szerszego kontekstu tego zjawiska.

Fan fiction jako stosunkowo nowa forma coraz częściej staje się przedmiotem badań dotyczących zarówno publikowania sieciowego, jak i społeczności funkcjonujących w środowisku internetowym. Nie ulega bowiem wątpliwości, że jest nierozzerwalnie złączona z częścią społeczności sieciowej, a także prezentuje nowe rozwiązania twórcze dzięki narzędziom oferowanym przez serwisy Web 2.0. Te możliwości, pozwalające na rozwój *fan fiction*, zmieniają nie tylko sposób publikowania zróżnicowanej pod względem formy twórczości amatorskiej, ale również przyczyniają się do powstawania coraz nowszych, hybrydowych form tekstu, wykraczających poza te znane do tej pory.

Analiza zjawiska została oparta na obserwacji środowisk fandomów, a także platform służących do publikowania treści tekstowych, skupiających fanów. W tym celu prześledzono obecność poszczególnych autorów w mediach społecznościowych. Było to możliwe dzięki założeniu kont na takich platformach jak Wattpad, Fanfiction.net czy Twitter, pozwalających na bieżącą obserwację aktywności społeczności oraz dostarczających najnowszych aktualizacji tekstów fanowskich.

Celem tekstu jest ukazanie funkcjonowania fanfików w przestrzeni sieciowej oraz wpływu, jaki ma sposób ich tworzenia na nawiązanie relacji między twórcą-fanem a odbiorcami-fanami. Mimo że zarówno w przestrzeni sieciowej, jak i w publikacjach naukowych można się spotkać z różnym zapisem samego terminu *fan fiction*, na potrzeby tego artykułu postanowiłam ujednoczyć zapis, wybierając formę rozdzielną *fan fiction* (nie: *fanfiction*) oraz jej polski odpowiednik — fanfik.

Na samym początku warto przedstawić samo pojęcie fanfikcji oraz środowisko, z jakiego ono wyrasta. W związku z tym, że zostało ono już przedstawione w kilku tekstach naukowych, uważam, że można posługiwać się tym znanym już terminem. *Fan fiction* (inaczej „fanfik”, „fik” lub „ff”) to amatorski tekst literacki stworzony przez fana danego tekstu kultury lub osoby z życia publicznego, zawierający elementy istniejącego świata przedstawionego bądź wykorzystujący wizerunek znanej osoby. Co ważne, tworzenie fanfików nie ma na celu osiągnięcia zysków.

Historia terminu *fan fiction* sięga 1939 roku, kiedy Bob Tucker (twórca fanzinu „Le Zombie”) użył go na określenie utworów stojących w opozycji do profesjonalnej twórczości (hasło: *fan fiction* w: Prucher, 2007, s. 57). Krótco później, bo już w 1944 roku, to samo pojęcie zostało zastosowane przez Johna Bristola Speera w *Fancyklopedii*, mającej na celu wskazanie przejawów działalności fanów. Co więcej, według założenia autora w dziele miały się znaleźć terminy, którym wcześniej nie zostały poświęcone żadne analizy i publikacje. W ten sposób Speer za *fan fiction* uznał twórczość, a nawet działalność fanów. Pojęcie ewoluowało, by w latach sześćdziesiątych zostać użyte w bardzo zbliżonym do dzisiejszego zna-

czeniu. Wówczas pojawiło się ono ponownie w środowisku fanzinów, tym razem związanych z twórczością dotyczącą serii „Star Trek”.

Na wszystkie przemiany tego terminu oraz jego konotacje wpływ ma przede wszystkim rozwój sieci internetowej — podstawowej przestrzeni funkcjonowania zarówno fanfików, jak i fandomów. Warto zaznaczyć, że wszystkie wspomniane przypadki pojawienia się *fan fiction* w literaturze miały miejsce na gruncie anglojęzycznym. Tamtejsza literatura, a obecnie również kultura wydaje się bardziej otwarta na nowe tendencje kreowania historii, ale też uznawanie tekstów amatorskich, które w zauważalnym stopniu współtworzą popkulturę oraz przestrzeń sieciową. Aby to potwierdzić, wystarczy spojrzeć na liczbę badań przeprowadzonych w środowisku fanowskim ukierunkowanych nie tylko na formę przekazu, lecz także motywacje autorów, zróżnicowanie demograficzne czy wpływ tekstów na warsztat autorski (zob. np. Bolt, 2004; Pugh, 2006; Bahoric, Swaggerty, 2015; Martin, 2014).

Drugim pojęciem wymagającym omówienia jest fandom — społeczność zrzeszająca fanów. Jest to prymarna jednostka pozwalająca zaistnieć fanfikom, implikująca aspekt społecznościowy. Uważam, że warto podkreślić możliwość współistnienia, współpracy i wzajemnego przenikania się fandomów różnych tekstów kultury i/lub osób medialnych. Przynależność do nich jest bowiem umowna i niezobowiązująca.

Najogólniejszym według mnie podziałem *fan fiction*, a zarazem najbardziej przejrzystym, jakiego możemy dokonać, jest ten ze względu na przedmiot zainteresowania twórczego fanów. Tym sposobem wyróżniamy fanfiki kanoniczne oraz *real person stories*. Pierwsze z nich to teksty pisane przez fanów na podstawie istniejących tekstów kultury — na przykład książek, filmów czy komiksów. Ich autorzy wykorzystują kreacje bohaterów i/lub świat przedstawiony stworzony przez autora pierwowzoru i na ich podstawie budują własną historię. Z kolei *real person stories* to fanfiki, w których centrum stawiane są rzeczywiste osoby, znane z życia publicznego — najczęściej są to celebryci, aktorzy, piosenkarze czy sportowcy. Ten rodzaj treści, ze względu na brak osadzenia w fikcyjnym świecie przedstawionym, wydaje się najbardziej podatny na zmiany. Dzieje się tak, ponieważ dowolność gwarantowana przez gatunek opowiadania, jakim jest *fan fiction*, daje możliwość stworzenia historii opartej na domysłach opinii publicznej. *Real person stories* opierają się bowiem nie na fikcyjnym świecie przedstawionym, lecz na elementach rzeczywistości.

Oba rodzaje fanfików dają ich autorom liczne możliwości twórcze. Na podstawie zabiegów związanych z rodzajem ingerencji autora i jego wizją — takich jak na przykład wprowadzenie nowych bohaterów, wykreowanie niezwiązanego z kanonem wątku, osadzenie postaci w alternatywnej rzeczywistości, długość

tekstu itp. — *fan fiction* można podzielić na typy. Ten wątek jest jednak bardzo obszerny i zasługuje na osobną analizę (zob. Siuda, 2012, s. 8).

Przejawy działalności fanów, a co za tym idzie — również funkcjonowanie *fan fiction*, przez wiele lat były niedoceniane przez polskich badaczy — zarówno medioznawców, jak i literaturoznawców czy kulturoznawców (Urbańczyk, 2018, s. 261–262). Działo się tak między innymi ze względu na hybrydowy charakter samego zjawiska — jest ono bowiem związane nie tylko ze sferą komunikacji społecznej, ale i literaturoznawstwa, ściśle łącząc problematykę nowych mediów z szeroko pojętą kulturą cyfrową. W kwestii zróżnicowanego odbioru można zauważyć, że bardziej zainteresowani badaniem tego zjawiska są medioznawcy, którzy traktują je jako element szerszego zagadnienia, jakim jest społeczne funkcjonowanie tekstu kultury (Zielińska, 2018, s. 62). Innym powodem, bardzo istotnym z punktu widzenia funkcjonowania omawianego zjawiska w dyskursach literackim i społecznym, było jego deprecjonowanie przez badaczy (szczególnie literaturoznawców) ze względu na jego amatorski charakter i niekontrolowane funkcjonowanie (to jest powstawanie, publikowanie, edytowanie itp.) w Internecie.

Ostatni argument wydaje się najmocniej przemawiać na niekorzyść fanfików. Medium internetowe przez wielu uznawane jest wręcz za środowisko grafomanów i śmietnik treści (Gąsowska, 2015, s. 217). Takie deprecjonujące podejście wynika przede wszystkim z ogólnodostępności tego medium, a co za tym idzie — braku selekcji publikowanych treści pod względem poprawności językowej. Niemożliwe wszak było (i jest do tej pory) kontrolowanie wszystkich publikowanych tekstów, ocenianie ich jakości, a także notowanie wszystkich edycji. Co więcej, nie ma nadrzędnego kuratora, który mógłby taką selekcję prowadzić. Specyfika Internetu jako medium sprawia, że proces wprowadzania zmian potencjalnie nie ma końca, nie jak w przypadku treści drukowanych, które po zakończeniu redakcji tworzą zamkniętą całość. Nielimitowana edycja może przy tym podważać jakość tekstów, a także ich wartość. Daje natomiast możliwość poprawiania błędów i dopracowywania dzieła na podstawie wskazówek odbiorców. Nie można również zapominać, że to właśnie medium internetowe pozwoliło fanfikom rozwinąć się pod względem treści i formy oraz stworzyć nowe środowiska fanów, a w końcu stać się nową formą publikowania (Dawidowicz-Chymkowska, 2009). To wszystko z kolei sprawiło, że fanfiki jako forma wpłynęły na komunikację autorów z czytelnikami. Zmieniły specyfikę literackości poprzez wprowadzenie aspektu współtworzenia, istniejącego dzięki społeczności fanowskiej. Mocne więzi zawiązujące się w takich grupach łączą się bowiem zarówno ze wspólną fascynacją danym tekstem kultury lub osobą medialną, jak i ze zbiorową wyobraźnią oraz podobnym odbiorem treści.

Na gruncie polskim nieliczni badacze i badaczki poświęcają uwagę fanfikom. Jeśli już się tak dzieje, ich teksty skupiają się na teorii i w dużej mierze nawiązują do aspektów literaturoznawczych, wspominając jedynie o praktykach autor-

skich i wpływie sieci na ich rozwój (zob. m.in. Siuda, 2007; Zielińska, 2018). Jedną z bardziej znaczących prac jest książka Lidii Gąsowskiej *Fan fiction. Nowe formy opowieści* (2015), opublikowana przez wydawnictwo Ha!Art. Autorka przygląda się w niej zjawisku wieloaspektowo, poświęcając dużo uwagi roli społeczności, ale też metodom kreowania światów w fanfikach. Wciąż brakuje jednak badań poświęconych motywacjom autorów i autorek, jak również wpływom środowiska odbiorców na kreowanie historii oraz stosowanych rozwiązań, które nieustannie się przekształcają. Dynamizm ten jest mimo wszystko uchwytny — pozwala zaobserwować tendencje twórcze fanów, popularność konkretnych wątków, a także zainteresowanie poszczególnymi tekstami kultury czy osobami medialnymi. Zauważam ponadto możliwość zbadania twórców i twórczyń pod względem demograficznym, szczególnie z uwzględnieniem polskiej przestrzeni sieciowej. Dzięki temu można byłoby uzyskać przekrój społeczności i wyróżnić przedziały wiekowe, w których popularność zyskują konkretne teksty. Dodatkowo pozwoliłoby to na wytypowanie grup najbardziej aktywnych twórczo oraz czytelniczko. Na gruncie anglojęzycznym podobne badania miały miejsce już na początku lat zerowych — wówczas William Lewis Bolt (2004) wywnioskował z przeprowadzonych ankiet, że *fan fiction* jest głównie domeną młodych kobiet — w przedziale wiekowym 18–30 lat. Co więcej, najwięcej twórczyń to studentki lub uczennice, dla których tworzenie fanfików na podstawie podobnych doświadczeń i środowisk jest nową formą komunikacji.

Tylko z przeprowadzonych przeze mnie obserwacji wynika, że na polskim gruncie sytuacja rysuje się podobnie. Wśród twórców fanfików przeważały kobiety. Choć przedział wiekowy na podstawie śledzonych wpisów jest szacowany, mogę wnioskować, że również były to osoby w wieku licealnym oraz studiujące — w licznych notatkach odautorskich pojawiały się wzmianki o zaprzestaniu pisania ze względu na liczne egzaminy oraz sprawdziany. Te wnioski oparte są jedynie na obserwacji. Aby rzeczowo wypowiedzieć się w tej kwestii, należałoby przeprowadzić szczegółowe badania pozwalające na zebranie informacji na temat interesującej nas grupy.

Na wspomnienie zasługują też dane gromadzone przez platformy pozwalające na publikowanie własnych treści. One także prowadzą własne statystyki i zestawienia związane z aktywnością użytkowników i użytkowniczek. Przykładowo strona Archive of Our Own publikuje wyniki ankiet przeprowadzanych wśród osób publikujących, na podstawie których sporządza raport dotyczący ich demografii. Z danych opublikowanych w 2013 roku wynika, że znaczny procent fanów to kobiety. Również w tym przypadku dominujący przedział wiekowy to 18–30 lat (*AO3 Census: Demographics* na Archive of Our Own). Takie statystyki nie dają jednak pełnego obrazu środowiska; powstają jedynie na podstawie danych zamieszczonych na profilach, a także ankiet rozsyłanych do losowych użytkowników. Obraz środowiska jest zatem wybiórczy, a grupa badawcza niedoprecyzowana.

LITERACKOŚĆ ZJAWISKA I JEGO ASPEKTY SPOŁECZNE

Jak stwierdza Lidia Gąsowska (2015, s. 208): „literatura i lektura to dokumenty zarówno społeczne, jak i kulturowe”. Słowa te podkreślają dwuwymiarowość samego zjawiska *fan fiction*, tłumacząc jego złożone podłoże. I aspekt społeczny, i kulturowy są bowiem na tyle istotne, że bez któregośkolwiek z nich omawiana tu forma nie mogłaby istnieć. Warto jednak przyjrzeć się im najpierw osobno.

Nie ulega wątpliwości, że fiki należą do szeroko pojętej kultury. Teksty fanów w przypadku wcześniej wspomnianych fanfików kanonicznych opierają się na istniejących tekstach kultury — książkach, komiksach, serialach, filmach, mangach itp. — bazując tym samym na znanych już kontekstach oraz ogólnej percepcji odbiorców. To samo w istocie można odnieść do *real person stories*, w których — jak już nadmieniałam — autor fanfika czyni głównym bohaterem osobę medialną, najczęściej będącą częścią popkultury.

Aspekt społeczny jest nieodłącznie związany z fandomem — fanfiki są bowiem elementem wyobraźni zbiorowej, krążącej w świadomości jego członków (zob. Clements, 2018). Co więcej, tekst może być współtworzony przez grupę fanów (między innymi poprzez komentarze czy dokładanie elementów graficznych, o czym więcej w dalszej części artykułu). Sam odbiór — dekodowanie znaczeń, zrozumienie kontekstu i wpływanie na emocje — także zależy od społeczności, która często czuje przywiązanie do świata przedstawionego, a co za tym idzie — przedłuża jego żywotność poprzez ciągłe komentowanie czy kierowanie próśb do autora fanfika o kontynuowanie pisania lub rozwój kolejnych wątków.

FANFIK A GRAFOMANIA

Traktowaniu fanfików jako wartościowego zjawiska na pewno nie sprzyja to, że są uznawane za utwory pozbawione walorów literackich, poziomu artystycznego czy poprawności językowej. Wszystkie te elementy są wszak używane do odróżnienia utworów grafomańskich od tak zwanej literatury wysokiej. Grafomania, która wielokrotnie była zarzutem podnoszonym przez literaturoznawców względem wartości artystycznej fanfików (Gąsowska, 2015, s. 209), staje się jednocześnie ich atutem. Teksty te nie są bowiem ograniczone wygórowanymi oczekiwaniami autorów i odbiorców wypowiedzi, dopracowaniem fabuły czy podejmowaniem tematów społecznych — w szerszym rozumieniu uznawanymi za górnoletne (Gąsowska, 2015, s. 212). Treści pisane przez fanów są spontaniczne, bardzo często niedopracowane i o amatorskim charakterze. Fabuła i bohaterowie opierają się na schematach reinterpretowanych w indywidualny sposób przez autorów. Lekkość odczuwalna w odbiorze tekstu i jego trywialność stają się odskocznią w procesie

twórczym, ale również w odbiorze. Takie odstępstwo od patosu i dopracowanego warsztatu pisarskiego pozwala na odrobinę rozrywki, sięgnięcie po literaturę, którą w wielu przypadkach należy czytać z dystansem — coś, co można określić mianem *guilty pleasure* (z ang. „grzeszna przyjemność”). Percepcyjnie chodzi o doświadczenie i emocje, jakie tekst ma wywołać (popularność zyskują fanfiki wprost określane emocjami, jakie mają wzbudzić w czytelniku, na przykład *angst*, *smut*, *fluff* — kolejno: złość, odczucia erotyczne, przytulność). Wszystko dzięki samodzielnemu wyborowi formy oraz medium; odbiorcy (ale też twórcy) manipulują swoim nastrojem w konkretnym celu (Meier, Reinecke, 2021, s. 29). Według Rogera Caillois (za: Gąsowska, 2015, s. 211) jest to główne założenie grafomanii i różnica między takimi tekstami a literaturą wysoką. Utwory tworzące iluzję, nieambitne (to jest niewymagające znajomości faktów i wysiłku intelektualnego), nastawione jedynie na przyjemność powszechnie uznaje się właśnie za grafomanię, tym samym wypychając na pierwszy plan najpopularniejsze znaczenie tego pojęcia, związane z jakością warsztatu literackiego.

Uznawanie *fan fiction* za produkt grafomański jest jednak daleko posuniętą generalizacją. Pod względem motywacji rzeczywiście można przyjąć, że określaną przez Agnieszkę Wójtowicz (2015, s. 14) nieodparta potrzeba pisania jest motywacją samą w sobie, poniekąd fanowską odpowiedzią na odbiór tekstu, a także osób medialnych — ich zachowań i podejmowanych przez nie decyzji. Wiąże się to tymczasem z osobistym przeżywaniem treści i wydarzeń, a zatem ma też taki charakter. Niezaprzeczalne nastawienie na wywołanie konkretnych emocji lub zrealizowanie konkretnego schematu fabuły jest natomiast zabawą z formą — fani mierzą się również z nią, wzorując się na powieściach wydanych, powszechnie uznawanych i komentowanych. Tutaj amatorski charakter jest punktem wyjścia do ćwiczenia warsztatu twórczego oraz pobudza kreatywne pisanie.

Bagatelizowanie amatorskiej twórczości powstającej na kanwie innych tekstów kultury tylko ze względu na grafomańskie pobudki wydaje się radykalnym krokiem, generalizującym całe zjawisko. Wiele tekstów jest bowiem tworzone z dużą pieczołowitością. Zarówno konstrukcja fabuły, jak i kreacja bohaterów, ich motywacje i motyw przewodni są przemyślanymi projektami, przy których tworzeniu autor-fan zwraca uwagę na kwestie merytoryczne oraz poprawność językową.

Warto też wspomnieć, że liczne teksty fanów po odpowiednich przeróbkach i zniwelowaniu powiązań z dziełem kanonicznym zostały wydane w formie książkowej, co więcej — znajdowały się na szczytach list czytelnicych, między innymi „The New York Times”, „The Bookseller” czy „Publishers Weekly” (Dawidowicz-Chymkowska, 2009, s. 64). Wśród nich można wymienić popularną w ostatnich latach serię „After” Anny Todd (pierwotnie fanfik poświęcony muzykowi Harry’emu Stylesowi), serię „Dary Anioła” Cassandry Clare (pierwotnie fanfik skupiony wokół postaci Ginny Wesley i Draco Malfoya z serii o Harrym Potterze)

czy z polskiego rynku trylogię „Ostatnia spowiedź” (pierwotnie *fan fiction* pod tytułem *Letzte Beichte* o niemieckim zespole Tokio Hotel) (zob. Tanjeem, 2019).

ZNACZENIE INTERNETU W ROZWOJU FANFIKÓW

Wzrost popularności *fan fiction*, a także ciągle, dynamiczne przemiany tego zjawiska nie byłyby możliwe bez Internetu — staje się on bowiem miejscem spełnienia marzeń artystycznych i literackich, dając możliwość na opublikowanie tekstu i podzielenie się nim z odbiorcami (członkami fandomu), z których wielu dysponuje odpowiednimi narzędziami i ma właściwą świadomość (tu główną rolę odgrywa znajomość kanonu literackiego w konkretnym fandomie lub kontekstu w przypadku *real person story*, aby zdekodować przekaz). To, jak podkreśla Gąsowska (2015, s. 218), czyni Internet krainą nowych form, w której prym wiodą kreatywność i spontaniczność. Nie chodzi bowiem o stworzenie treści górnolotnych, które na dobre zakorzeniłyby się w tradycji literackiej. Główną motywacją jest sam proces tworzenia, dookreślenia oraz uzupełnienia miejsc w tekstach kultury, które uznawane są przez fanów za niedopowiedziane (Gąsowska, 2015, s. 75).

Jedną z najpopularniejszych platform, na której publikowane są fanfiki, a także na której widać zawiązywanie się i funkcjonowanie społeczności fanów jest Wattpad (<https://www.wattpad.com/>). Prototyp platformy — eReading — powstał w 2002 roku i miał służyć jako aplikacja do wyświetlania tekstu w każdym miejscu, co z założenia przypominało funkcjonowanie czytników. Po wielu zmianach w 2006 roku działalność rozpoczęła strona Wattpad.com. Przez lata twórcy wprowadzali zmiany wizerunkowe (a także funkcjonalne), zmieniające oblicze platformy i umożliwiające użytkownikom wykorzystywanie większej liczby akcji do opublikowania i urozmaicenia swoich historii (TLP, 2012).

Raz jeszcze należy podkreślić, że Wattpad to jedna z najbardziej rozpoznawalnych platform do publikowania własnej twórczości. Według danych figurujących na jego stronie głównej ponad 90 milionów użytkowników jest zarejestrowanych w serwisie. Największą poczytnością cieszą się z kolei takie kategorie jak romans, *young adult* oraz właśnie *fan fiction*. Platforma jest dostępna niemal na całym świecie, jednak — jak wynika z danych agregowanych przez platformę SimilarWeb — największą aktywność na wrzesień 2022 roku można zauważyć wśród użytkowników pochodzących kolejno z USA, Meksyku i Wietnamu.

Wattpad pozwala na wprowadzenie tekstu i jego metadanych: tytułu, opisu, określenia praw autorskich oraz docelowej grupy wiekowej, do której kierowany jest utwór. Struktura zamieszczanych na stronie tekstów (na Wattpadzie określane są one książkami) pozwala również na wydzielenie rozdziałów, które następnie widnieją w rozwijanym spisie treści. Autor ma możliwość wprowadzenia do każdego

rozdziału dodatków multimedialnych, takich jak muzyka czy wideo. W specjalnie wydzielonej sekcji można zamieścić także dedykację dla innego użytkownika platformy — wówczas taka wzmianka bezpośrednio linkuje konto użytkownika, któremu dedykowany jest tekst, tym samym wzmacniając więzi między użytkownikami.

Dla dzielenia się spostrzeżeniami i nawiązywania kontaktów istotna jest sekcja komentarzy. Jest ona zamieszczona pod każdym rozdziałem oraz umożliwia odpowiadanie na każdy komentarz, wyznaczając w ten sposób osobne wątki dyskusji. Wydzielona sekcja pozwala na utrzymanie dyskusji w jednym miejscu, z zachowaniem wszystkich odniesień, dzięki czemu wątki nie mieszają się z sobą. Najciekawszą funkcjonalnością jest jednak bezpośrednia możliwość komentowania każdego akapitu, a nawet wyrazu, co umożliwia precyzyjne odnoszenie się do fragmentu oraz wspólną pracę nad tekstem (w przypadku zauważenia błędu).

Tuż przed wzrostem popularności Wattpada, około 2014 roku (Febriani Aulia Nisa¹, Fitriyah, Glorino Rumambo Pandin, 2021, s. 9–10), na polskim rynku duże znaczenie dla fanfików miały prywatne blogi, głównie postawione w domenie onet.pl oraz blogger.com. Zdaje się jednak, że nie przeszły one próby czasu. Sama forma tych stron wydawała się mało atrakcyjna — struktura tradycyjnych blogów nie oferowała takich funkcjonalności jak widoczność interakcji, lajkowanie, tworzenie ogólnodostępnych biblioteczek fanfików czy przejrzyste panele z widoczną aktywnością obserwujących. Wprowadzenie tych możliwości na innych stronach pozwoliło na rozwój społeczności odbiorców, a co za tym idzie — autor zyskał możliwość rozwinięcia tekstu i odpowiedniego osadzenia go w subkulturze fanów.

Do innych istotnych platform, które do tej pory cieszą się dużą popularnością (szczególnie wśród miłośników fantastyki), należą AO3 (Archive Of Our Own) oraz Fanfiction.net (zob. Miller, b.d.). Obie odegrały dużą rolę w kształtowaniu się gatunku oraz rozwoju społeczności. To, co wyróżnia je na tle pozostałych stron służących do publikowania, to ukierunkowanie wyłącznie na fanfiki — serwery zarówno Archive of Our Own, jak i Fanfiction.net pełne są utworów stawiających w centrum jedynie bohaterów tekstów kultury czy osoby medialne, podczas gdy Wattpad umożliwia publikowanie również treści niepowiązanych ze środowiskiem fanowskim. Co ważne, na koniec 2020 roku liczba wszystkich fanfików na platformie AO3 szacowana była na ponad 7 milionów (Wright, 2020). Z kolei w przypadku Fanfiction.net było to około 14 milionów utworów według indeksów będących liczbą porządkową każdego opublikowanego na stronie tekstu¹.

Sieć ma ponadto podstawowe znaczenie w aspekcie społecznym omawianego zjawiska, warunkując percepcję, rozwój i formę opublikowanego rozdziału. Kontakt autora z czytelnikiem można uznać za bezpośredni; odbiorcy mogą zostawiać komentarze pod najnowszymi postami, a także pisać wiadomości prywatne,

¹ Stan na październik 2022 roku — zgodnie z numerem przypisanym ostatniemu opublikowanemu tekstowi.

a nawet — w zależności od platformy — wzajemnie zostawiać komentarze na swoich profilach. Zarówno autorom, jak i czytelnikom umożliwia to pozostawanie w ciągłym kontakcie z czytelnikami oraz pozwala na dzielenie się z twórcą własnymi uwagami, a nierzadko oczekiwaniami. Konta użytkownika na platformach do publikowania treści to zatem podstawowy element funkcjonowania w takich serwisach. Prócz tego użytkownicy bardzo często działają w mediach społecznościowych, zakładając konta pod wymyśloną nazwą, najczęściej tożsamą z tą znaną na platformie do publikowania. Wśród platform społecznościowych dużą popularnością cieszy się między innymi Twitter, na którym forma komunikacji obejmuje krótkie wpisy. Dzięki temu autorzy wspominają o rzeczach nie tylko związanych z twórczością, ale też o sprawach prywatnych. Wzajemne obserwowanie się na obu platformach (zarówno do publikowania treści, jak i w mediach społecznościowych) pozwala na nawiązywanie relacji prywatnych, a jednocześnie daje możliwość podglądania procesu twórczego i bycia na bieżąco z informacjami dotyczącymi publikacji nowych tekstów.

DLACZEGO POWSTAJĄ FANFIKI?

Punktem wyjścia do rozważań na temat motywacji fanów i ich wikłania się w społeczności mogą stać się wspomniane wcześniej puste, a inaczej niedookreślone, miejsca (Gąsowska, 2015, s. 74–75). Należy przez nie rozumieć wątki, które w kanonicznym tekście kultury nie zostały przez autora rozwinięte (ze względu na ogólną koncepcję tekstu kultury) lub z których wersji fani nie są zadowoleni. Zostawiają one przestrzeń do kreacji fanów opartej na ich własnych fantazjach, bardzo często będącej formą komentowania zastosowanych rozwiązań przez autora fanfika. Szybko okazuje się, że pragnienia fanów związane z losami bohaterów lub biegiem wydarzeń są bardzo podobne, a w wielu przypadkach takie same. Mówimy wówczas o wyobraźni zbiorowej (Kulesza-Gulczyńska, 2014, s. 166). Poszukiwanie właśnie takich niedookreślonych/pustych miejsc, a także pragnienie ich zapełnienia to motywacje niezwykle istotne zarówno dla autora (ze względu na motywacje twórcze), jak i czytelników, którzy wręcz domagają się uzupełnienia takich miejsc w formie tekstu, z którym mogą się zapoznać i dzięki niemu zaspokoić swoje fantazje (Duits *et al.*, 2017, s. 6). Wspólne dążenie do dookreślenia lub rozwinięcia wątków wzmacnia tożsamość fandomu, tym samym przyczyniając się do budowania silnych więzi między użytkownikami. Rozwijanie konkretnych wątków jest przy tym często wolą fandomu — czymś szeroko dyskutowanym w społeczności. Wskazuje to na relacje łączące fanów, a także ich podobny sposób myślenia.

Prócz potrzeby przeczytania czy obejrzenia konkretnego zakończenia ważne są również fantazje i inspiracje fanów, pozwalające na kreowanie wątków niezwią-

zanych z tekstami kanonicznymi (Siuda, 2012, s. 8). Szczególnie widoczne jest to w przypadku *real person stories*, w których to nie fabuła i świat przedstawiony są punktem wyjścia, tylko osoba medialna dzieląca z fanem rzeczywistość. Sprzyja to zabiegom wprowadzania postaci fana do świata przedstawionego i kreowania go jako jednego z bohaterów. Dzięki platformom do publikowania treści czy portalom społecznościowym okazuje się, że także w takich przypadkach wyobraźnia indywidualna staje się wyobraźnią zbiorową. Wielu fanów marzy bowiem o tym samym, co podkreśla wspólnotowość samego zjawiska *fan fiction*, a jednocześnie tłumaczy popularność tekstów w mniejszych społecznościach.

Wszystko to wiąże się ze wspólnotowym doświadczeniem, o którym pisała Olga Dawidowicz-Chymkowska (2009, s. 66), dzięki któremu nieprzerwanie rozwija się potrzeba szukania narzędzi ekspresji oraz ciągłego rozwoju konkretnej tematyki. To od fanów zależy obrany kierunek. Jednocześnie muszą oni pamiętać, że punkt wyjścia — znajomość tekstów kanonicznych, względnie bycie fanem danej osoby z popkultury — jest bardzo podobny dla autora i dla czytelnika. Opieranie twórczości na treściach kanonicznych, znanych konkretnej grupie odbiorców — tych samych, z którymi fani są związani emocjonalnie — wpływa na poczucie nostalgii podczas lektury fanfików. Takie treści są lepiej przyswajalne i chętniej czytane. Wskazuje to, że aspekt społeczny związany ze wspólnotowością i współodczuwaniem jest jednym z najważniejszych przy badaniu zjawiska *fan fiction*, a z pewnością przyczynia się do konstruowania nowej jakości w procesie tworzenia i publikowania fikcyjnych historii.

KOMENTARZE JAKO FORMA TWORZENIA RELACJI I WSPÓŁTWORZENIA FANFIKA

Prócz zbiorowej wyobraźni, której komunikowanie i współdzielenie leży u podstawy zjawiska *fan fiction*, można zauważyć inne ważne formy komunikacji, które w praktyce służą do nawiązywania relacji między autorami fanfików a czytelnikami. Budowanie więzi sprawia, że fani bardzo często mają realny wpływ na to, jak potoczy się fabuła, czy też w jaki sposób będzie przebiegał rozwój bohaterów. Zacieśnia to więzy w społecznościach funkcjonujących w przestrzeni sieciowej, jednocześnie czyniąc z fanfików dzieła współtworzone (również w praktyce).

Najważniejsza jest przy tym sekcja komentarzy, w której toczy się życie wokół danego fanfika. W niej można zauważyć zarówno treści recenzenckie (fani oceniają jakość tekstu), redaktorskie (nierzadko spotykane jest zaznaczanie błędów popełnionych przez autora), jak i wspierające proces twórczy. Wiele platform (w tym te najpopularniejsze — AO3, Blogger, Wattpad) umożliwia udzielanie odpowiedzi na komentarze, dając tym samym szansę na rozpoczęcie dyskusji.

 stranove Jul 01, 2015 ...
 Naprawdę fajny rozdział, twój styl pisania jest świetny i w ogóle wielkie WOW za pomysł na to opowiadanie, gratuluje oryginalności i życzę weny xx
 Reply

II. 2. Komentarz zachęcający autora do dalszego pisania

 JoCelltlyne Jun 24, 2015 ...
 Na brodę Merlina Frobidden na wattpadzie! Pamiętam jak zaczęłaś publikować to opowiadanie na tumblr, bardzo się cieszę, że nie porzuciłaś tego pomysłu! Nie mogę doczekać się kolejnych rozdziałów. :)
 Reply

II. 3. Komentarz zachęcający autora do dalszego pisania

 julia_handball Jan 10, 2016 ...
 PS kiedy następny bo dłużej nie wytrzymam! 😊🍷❤️👍
 Reply

II. 4. Komentarz wyrażający oczekiwanie na kolejny rozdział

 lila1lila Dec 08, 2015 ...
 kiedy kolejny?
 Reply

II. 5. Komentarz wyrażający oczekiwanie na kolejny rozdział

 NicoleLaRose17 Oct 18, 2015 ...
 Kiedy ciąg dalszy? Czekam z wielką niecierpliwością...
 3 Replies

 anuszak Writer Oct 22, 2015 ...
 Ostatnie tygodnie były dla mnie bardzo chaotyczne i nie miałam kiedy usiąść i skupić się na pisaniu, ale próbuję uporać się z tym i z początkiem listopada powróć tutaj z nowym rozdziałem :)
 Reply

 NicoleLaRose17 Oct 24, 2015 ...
 @anuszak Już nie mogę się doczekać.
 Reply

 NicoleLaRose17 Nov 28, 2015 ...
 Już prawie grudzień, ale czekam...ledwo, ale dają radę...
 Reply

II. 6. Komentarz, który przerodził się w dyskusję z autorką fanfika

a/n: czy tylko ja dostaję weny w środku nocy i nie daje mi ona spać?
 zdaję sobie sprawę, że to dopiero początek, a akcja na razie... się
 ciągnie, ale miło by było, gdybyście wyrazili swoją opinię :)

II. 7. Komentarz odautorski

 oikaqq_
 Oct 05, 2017
 Zrobisz z perspektywy Mii czy będziesz pisać jako osoba trzecia..?
 Reply

II. 8. Komentarz czytelniczki dotyczący narracji w kolejnych częściach fanfika

 agatka125793
 Aug 19, 2021
 az smutno sie zrobilo...
 Reply

II. 9. Reakcja na fragment fanfika

WSPÓŁAUTORSTWO NA MIARĘ QUASI-WYDAWNICTWA

Aspekt społecznościowy, a co za tym idzie — budowanie relacji w świecie fanowskim, wiąże się też z tworzeniem mikrospołeczności wśród zaangażowanych, nie tylko na poziomie odbioru, czytelników. Już podczas tworzenia można bowiem zaobserwować procesy, które sprzyjają nawiązywaniu kontaktów z innymi użytkownikami, a w konsekwencji angażowanie ich w tworzenie tekstu. Mowa o użytkownikach sieci odpowiedzialnych za wspieranie autorów w nadawaniu ostatecznego kształtu tworzonemu treściom. Do fandomów należą wszak osoby szeroko uzdolnione, którym społeczność daje zarówno motywację, jak i możliwość doskonalenia takich umiejętności jak praca redakcyjna nad tekstem, tworzenie grafik czy też materiałów filmowych. Wskazuje to na zaangażowanie społeczności w proces twórczy, ale przede wszystkim jest przejawem wewnętrznego wsparcia i akceptacji działań autorów amatorów.

Jedną z najpopularniejszych form działalności prowadzą osoby określane mianem bety, oferujące tak zwany *beta-reading* (Kobus, 2018b, s. 15–16). Tacy użytkownicy ogłaszają swoją chęć pomocy przy czytaniu (redakcji) i poprawianiu tekstu (korekcje), szczególnie przed opublikowaniem go na platformie. W niektórych kręgach tacy użytkownicy sporządzają nawet specjalne poradniki, które mają uświadomić twórców co do najczęściej popełnianych błędów językowych i które są źródłem podstawowej wiedzy językowej. Takie działania wpływają na poprawę jakości samych tekstów, zwiększając tym samym ich wartość artystyczną i merytoryczną.

Bety nierzadko zreszają się na osobnych blogach, gdzie stale figurują jako osoby chętne do pomocy redakcyjnej, co zwiększa szansę na ich znalezienie. Inny sposób na zareklamowanie swoich usług jest możliwy dzięki funkcjonowaniu w społeczności. Często praktyką jest odpowiadanie na zamieszczone na portalach społecznościowych ogłoszenia czy prośby o pomoc przy pracy nad tekstem. Za pracę bety nie pobierają wynagrodzenia, jednak stałą praktyką stało się wymienianie bety w opisie fanfika jako dowód uznania za pracę (odpowiada to wspomnieniu redaktora w ustrukturyzowanym wydawnictwie).

Warto w tym momencie podkreślić, że praca bety odbywa się najczęściej poza miejscem publikacji, to jest konkretne ustalenia, przysyłanie poprawionych plików oraz dzielenie się uwagami najczęściej mają charakter prywatny i odbywają się bezpośrednio między betą a autorem.

Bardzo ważnym elementem redakcji i korekty tekstów w środowisku fanowskim jest wspomniana wcześniej sekcja komentarzy. Tutaj również bardzo często można spotkać treści w krytyczny sposób komentujące fanfiki — ze względu na styl narracji czy popełniane błędy. Można zaobserwować także grono użytkowników, którzy bez proszenia o pomoc, z własnej woli, poprawiają zauważone błędy — zarówno ortograficzne, jak i stylistyczne czy merytoryczne. Robią to jednak na tak zwanym otwartym tekście, czyli poście już opublikowanym (zob. ilustracja 9). Praktyka ta funkcjonuje stale i jest potwierdzeniem działalności redakcyjno-korektorskiej w kręgach fanów publikujących autorskie treści. Co więcej, zauważa to też M. Yuseano Kardiansyah (2019, s. 423), który podkreśla, że czytelnicy prowadzą pierwszą kontrolę jakości treści, ale również wyznaczają potencjał tekstu — tego, czy dla szerszego grona odbiorców mógłby on także być atrakcyjny.

II. 10. Komentarze korektorskie

Kolejny element, o który należy się zatroszczyć w realnym procesie wydawniczym, a który jest charakterystyczny również dla fanfikowego quasi-wydawnictwa, to warstwa graficzna, urozmaicająca treść i pomagająca wypracować klimat publikowanych treści za pomocą kreacji wizualnej. Na treści graficzne oferowane przez fanów zajmujących się warstwą wizualną składają się między innymi szablony HTML na konkretnego bloga, banery do sekcji graficznej na platformie,

okładki fanfików (najczęściej pojawiające się na platformie Wattpad ze względu na jej konstrukcję oraz ograniczenia względem wgrывania materiałów wizualnych) czy też, idąc o krok dalej, filmiki promocyjne, zwiastujące treść fanfika (tworzone na przykład z wykorzystaniem bloga Szablonownica³).

Elementy te są nieobligatoryjne dla autorów, jednak w dużym stopniu zwiększają atrakcyjność tekstu, co sprzyja wyświetleniom i zachęca do czytania. To sprawia, że wielu autorów decyduje się na wzbogacenie swoich historii wizualnymi dodatkami tworzonymi przez innych fanów. Zlecenie wykonania grafiki, banneru czy też zwiastuna jest korzyścią dla obu stron — autora fanfika, ponieważ urozmaica warstwę wizualną publikowanych przez niego treści, oraz wykonawcy, gdyż pomaga mu rozbudować portfolio. Między twórcami zawiązuje się relacja oparta na wzajemnych korzyściach, albowiem w dużej mierze do zlecenia dochodzi poprzez odpowiedź na ofertę zamieszczoną w mediach społecznościowych, jak też na blogach — takie interakcje nierzadko kończą się objęciem patronatu nad danym fanfikiem. Samą decyzję o uzupełnieniu tekstu grafikami i zleceniu ich przygotowania osobie pośredniej można rozpatrywać jako zgodę na współtworzenie *fan fiction*. Wkład w jego powstanie, a także późniejsze funkcjonowanie w przestrzeni sieciowej wnosi również autor grafik — jest on bowiem odpowiedzialny za oprawę wizualną proponowaną przez autora.

Twórcy materiałów wizualnych nie muszą jednak operować w obrębie jednego fandomu — bardzo często są to osoby funkcjonujące w sieci, nieprzypisujące siebie do jednej, konkretnej społeczności, co umożliwia dopasowanie projektów do różnorodnego środowiska fanów. Jest to ponadto dowodem na uniwersalność fanfików i ich wpasowywanie się niemal do każdej tematyki. Nieszablonowość ta mimo wszystko nie wychodzi poza ramy środowiska fanów. Tekst (i wszystko, co go dotyczy) pozostaje w obrębie fandomu — fani tworzą przy współpracy fanów i dla fanów (taka jest bowiem grupa docelowa, mająca kompetencje odbiorcze i percepcyjne do zdekodowania przekazu). Dodatkowo należy podkreślić, że żywotność tekstu wyznaczają właśnie osoby będące w fandomie; to one — bezpośrednio lub pośrednio — warunkują wszelkie zmiany zachodzące w strukturze fanfika. Aldona Kobus (2018a, s. 162–163) wskazuje owe zależności jako te funkcjonujące w wymiarze afektywnym.

PODSUMOWANIE

Fan fiction jest formą zasadniczo zmieniającą sposób tworzenia tekstów literackich, a także ich publikowanie oraz funkcjonowanie w szerszym dyskursie literackim i medialnym. Na uwagę zasługuje wielopłaszczyznowość zjawiska,

³ <http://szablonownica-galeria.blogspot.com/> (dostęp: 10.09.2022).

w tym dwa wiodące aspekty — literackość i społeczność. Oba, choć różne, wydają się stwarzać pole do rozwoju formy, jaką jest właśnie *fan fiction* — tekst, w którym kreatywność i amatorska twórczość spotykają się z wymiarem wspólnotowym. Tu właśnie aspekt społeczny zdaje się kluczowy, albowiem jest on równoznaczny z współtworzeniem tekstu na mocy zbiorowej wyobraźni i aktywnej interakcji tuż po lekturze tekstu. Fanfikcja jako zjawisko, które na stałe weszło do popkultury, ciągle się przy tym rozwija, implikując coraz więcej wątków kulturalnych i społecznych.

Ciągła obserwacja i analiza tendencji panujących w tej części blogosfery może się stać punktem wyjścia do rozważań dotyczących współczesnej twórczości, a także przemian form publikowania sieciowego. Zróżnicowanie form fanfików jest bardzo duże, a działania je promujące liczne, co może dać obraz współczesnych trendów na rynku wydawniczym, albowiem pozycje pierwotnie powstające jako *fan fiction* coraz częściej są wydawane w formie książkowej lub e-bookowej przez rynkowe wydawnictwa (w nieco zmienionej formie w celu uniknięcia naruszenia dóbr autorskich i osobistych), a nawet ekranizowane.

Dodatkowo aktywność fanów w procesie produkcji fanfika (na zasadzie współtworzenia chociażby w komentarzach) jest jasno widoczna. Nie ulega wątpliwości, że wpływ czytelników danego tekstu fanowskiego może być bardzo wyraźny, tym samym wskazując konkretne tendencje odbiorcze. To wszystko świadczy o potencjale zjawiska i niesie z sobą nie tylko nową jakość publikowania sieciowego, ale też tę wydawniczą.

Analiza przeprowadzona w tym artykule może się przyczynić do uzupełnienia dyskursu właśnie o formy relacji między autorami a czytelnikami fanfików. Może również stworzyć bazę do szerszych badań analizujących to złożone zjawisko w przestrzeni sieciowej i jego wpływ zarówno na słowo pisane, jak i na kulturę cyfrową oraz rynek wydawniczy.

ANEKS

TRANSKRYPCJA ZRZUTÓW EKRANU*

II. 1. Komentarz odautorski tłumaczący wybrane rozwiązanie (sekcja tekstu głównego, zapis kursywą)

Theo na gif'ie przed rozdziałe. Ogólnie pytacie o powrót Isaac'a, więc powtarzam; musicie być cierpliwi bo gdyby teraz wrócił mogłoby być do końca nudno. Ogólnie to nie wiem czy powrót Isaac'a przyniesie ze sobą dużo dobrego... ale wierzę w was!

* W transkrypcji zastosowano pisownię oryginalną.

II. 2. Komentarz zachęcający autora do dalszego pisania (sekcja komentarzy)

stranove

Jul 01, 2015

Naprawdę fajny rozdział, twój styl pisania jest świetny i w ogóle wielkie WOW za pomysł na to opowiadanie, gratuluje oryginalności i życzę weny xx

II. 3. Komentarz zachęcający autora do dalszego pisania (sekcja komentarzy)

JoCelllyne

Jun 24, 2015

Na brodę Merlina Forbidden na wattpadzie! Pamiętam jak zaczęłaś publikować to opowiadanie na tumblr, bardzo się cieszę, że nie porzuciłaś tego pomysłu! Nie mogę doczekać się kolejnych rozdziałów. :)

II. 4. Komentarz wyrażający oczekiwanie na kolejny rozdział (sekcja komentarzy)

julia_handball

Jan 10, 2016

PS kiedy następny bo dłużej nie wytrzymam 😊😍💕👍

II. 5. Komentarz wyrażający oczekiwanie na kolejny rozdział (sekcja komentarzy)

lilalila

Dec 08, 2015

kiedy kolejny?

II. 6. Komentarz, który przerodził się w rozmowę z autorką fanfika (sekcja komentarzy)

NicoleLaRose17

Oct 18, 2015

Kiedy ciąg dalszy? Czekam z wielką niecierpliwością...

anuszak (writer)

Oct 22, 2015

Ostatnie tygodnie były dla mnie bardzo chaotyczne i nie miałam kiedy usiąść i skupić się na pisaniu, ale spróbuję się uporać z tym i z początkiem listopada powrócić tutaj z nowym rozdziałem :)

NicoleLaRose17

Oct 24, 2015

@anuszak Już nie mogę się doczekać.

NicoleLaRose17

Nov 28, 2015

Już prawie grudzień, ale czekam... ledwo, ale daję radę...

II. 7. Komentarz odautorski (sekcja tekstu głównego, zapis boldem)

a/n: czy tylko ja dostaję weny w środku nocy i nie daje mi ona spać?

zdaję sobie sprawę, że to dopiero początek, a akcja na razie... się ciągnie, ale miło by było, gdybyście wyrazili swoją opinię :)

II. 8. Komentarz czytelniczki dotyczący narracji w kolejnych częściach fanfika (sekcja komentarzy)

olkaqq_

Oct 05, 2017

Zrobisz z perspektywy Mii czy będziesz pisać jako osoba trzecia...?

II. 9. Reakcja na fragment fanfika (sekcja komentarzy)

agatka 125793

Aug 19, 2021

az smutno sie zrobilo...

II. 10. Komentarze korektorskie (sekcja komentarzy)

Lifeisstilltoohard

Aug 16, 2019

optymizm*

samedobrerzeczy

Jul 29, 2017

Dobra, ona ma chyba jedno ciało

fijellene_ (writer)

Jul 30, 2017

Literowy fail 🙄 dzięki wielkie za zauważenie ❤️

BIBLIOGRAFIA

AO3 Census: Demographics, Age (b.d.). <https://archiveofourown.org/works/16988199/chapters/39932349>.

Bahoric, K., Swaggerty, E. (2015). Fan Fiction: Exploring In- and Out-of-School Literacy Practises. *Colorado Reading Journal*, 26, 25–31.

- Bolt, W.L. (2004). *The Hidden Authors: A Study and Survey of Fan Fiction Writers*. Knoxville: University of Tennessee, Seniors Honors Project.
- Clements, M. (8.08.2018). From *Star Trek* to *Fifty Shades*: How Fanfiction Went Mainstream. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/books/2018/aug/08/fanfiction-fifty-shades-star-trek-harry-potter>.
- Dawidowicz-Chymkowska, O. (2009). *Fan fiction*. O życiu literackim w internecie. W: A. Gumkowska (Red.), *Tekst (w) sieci 2* (ss. 63–72). Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Duits, L., Reijnders, S., Waysdorf, A., Zwaan, K. (2017). *Fandom and Fan Fiction*, 1–12. <https://doi.org/10.1002/9781118783764.wbieme0176>.
- Febriani Aulia Nisa¹, R., Fitriyah, A., Glorino Rumambo Pandin, M. (2021). *The Popularity of The Wattpad Application in Increasing Millennial Generation's Literacy Through Literary Works*. <https://doi.org/10.31219/osf.io/74h2v>.
- Gąsowska, L. (2015). *Fan fiction. Nowe formy opowieści*. Kraków: Korporacja Ha!Art.
- Kardiansyah, M.Y. (2019). Wattpad as a Story-Sharing Website. Is It a Field of Literary Production? *ELLiC Proceedings*, 3, 419–426.
- Kobus, A. (2018a). *Fandom. Fanowskie modele odbioru*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Kobus, A. (2018b). Fanowskie praktyki autorskie. Rewolucja autorstwa zbiorowego. *Artes Humanae*, 3, 9–26.
- Kulesza-Gulczyńska, B. (2014). *Znaczenie Internetu w rozwoju „fan fiction”, czyli twórczość fanowska i nowe media*. Kraków: Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne–Oficyna Wydawnicza AFM.
- Martin, A. (2014). *Writing the Star: Stardom, Fandom and Real Person Fiction* [rozprawa doktorska]. Lancaster: Lancaster Institute for the Contemporary Arts.
- Meier, A., Reinecke, L. (2021). Media Entertainment as Guilty Pleasure? The Appraisal of Media Use, Self-Control, and Entertainment (AMUSE) Model. W: C. Klimmt, P. Vorderer (Red.), *The Oxford Handbook of Entertainment Theory* (ss. 204–230). Oxford, United Kingdom: Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190072216.013.12>.
- Miller, M. (b.d.). *A Brief History of Modern Fanfiction: The Migration of Online Communities*. <https://medium.com/@okaybren/a-brief-history-of-modern-fanfiction-the-migration-of-online-communities-8393e28c06e>.
- Prucher, J. (Red.). (2007). *Brave New Words*. New York: Oxford University Press.
- Pugh, S. (2006). *The Democratic Genre. Fan Fiction in a Literary Context*. Bridgened: Seren.
- Siuda, P. (2007). *Fan fiction — przejaw medialnych fandomów*. W: W. Gruszczyński, A. Hebda (Red.), *Człowiek a media. Obserwacje — wizje — obawy* (ss. 143–157). Warszawa: Oficyna wydawnicza Aspra.
- Siuda, P. (2012). *Kultury prosumpcji. O niemożności powstania globalnych i ponadpaństwowych społeczności fanów*. Warszawa: Instytut Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Tanjeem, N. (12.09.2019). 50 Shades and More: 11 Published Fan Fiction Books. *Book Riot*. <https://bookriot.com/published-fanfiction-books>.
- TLP. (2012). Wattpad: Building the World's Biggest Reader and Writer Community. *The Lit Platform*. <https://theliteraryplatform.com/news/2012/10/wattpad-building-the-worlds-biggest-reader-and-writer-community/>.
- Urbańczyk, A. (2018). Subwersja, nie sztuka. Korzenie, założenia i problemy *fan studies*. *Przeźrzenie Teorii*, 29, 261–275.
- Wattpad. (2022). W: *SimilarWeb*. <https://www.similarweb.com/website/wattpad.com/#overview>.

- Wójtowicz, A. (2015). Grafomania — na przecięciu analizy tekstu, psychologii i socjologii literatury. W: M. Tramer, J. Zając (Red.), *Grafomania* (ss. 13–23). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Wright, K. (2020). The Archive of Our Own Reaches Seven Million Fanworks! *TransformativeWorks.org*. <https://www.transformativeworks.org/the-archive-of-our-own-reaches-seven-million-fanworks>.
- Zielińska, A. (2018). Wina pozytywizmu — powieść odcinkowa i kolaboracja autorsko-czytelnicza jako pierwociny *fan fiction* w Polsce. *Artes Humanae*, 3, 61–70.

JUSTYNA PAŁOSZ

FAN FICTION AS A CONTEMPORARY FORM OF PUBLISHING: AN ATTEMPT TO CHARACTERISE THE PHENOMENON FROM THE POINT OF VIEW OF NETWORK COMMUNICATION

Summary

The main objective of this article is to present the issue of fan fiction as a form of online publishing by looking at the history of this genre and its transformation. The observation of fandoms on social media and on the platforms dedicated to publishing fanfics (like Wattpad) made it possible to study interactions between authors and recipients of fan fiction. Manifestations of fan interference in the texts of fanfics were also indicated, which was based mainly on discussions taking place in the comments section. This enabled to demonstrate the dynamism of fandoms in the case of the reception of authors' texts, i.e. instant reactions in the form of producing and publishing fanfics. This genre is constantly being transformed, which is facilitated by the Internet environment. It enables establishing relationships between users and bringing communities together, as well as creating and sharing content. The interest of recipients — and, more and more often, of publishing houses — in fan fiction indicates the potential of this phenomenon and the possibility of using it in the publishing market. Therefore it can be concluded that fanfics introduce a new quality to online publishing at each stage of its functioning, starting with a collective imagination (as a reaction to a canonical text), through the production of texts (as quasi-publishing), to the readership that can be observed after the publication of stories on network platforms.

KEY WORDS: blogs, blogosphere, fan fiction, fandom, online publishing